

Boerderijnummer	2.1.397
Erfnaam	Stationskoffiehuis Vennebekken
Oudste vermelding	1865
Huidig adres	Stationsweg 33

Historie boerderij

Aannemer Verwaayen, betrokken bij de aanleg van de nieuwe spoorlijn, stichtte hier in 1865 een huis met stallingen voor paarden. Hij had daartoe wat grond gekocht van boer Snellink op Wennink. Nadat de werkzaamheden aan de spoorlijn en station waren afgerond, verkocht hij het pand in 1868 aan de koopman Ten Cate uit Goor. Deze verbouwde het en deed het vervolgens in 1870 over aan burgemeester Leen in Lochem. Erfnamen van deze burgemeester verkochten het in 1888 aan de koffiehuishouder Jan Willem Nijland (De Haverkamp).

Timmerman en caféhouder Berend Smit kocht het in 1914 van Nijland. Hij breidde de boerderij uit met wat aangekochte grond en verbouwde het huis in 1924.

In 1939 verkreeg Smit café Het Wapen van Markelo in het dorp en verkocht toen dit café aan de familie Vennebekken. Zij breidden de omvang van het boerenbedrijf uit tot bijna 7 ha.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden de gebouwen door oorlogshandelingen vernield, waarna er in 1947 de tegenwoordige bebouwing werd gesticht.

Al in de 19e eeuw was er een boerenhoeve met een kleine gelagkamer voor dat op die plaats in 1920 het eerste stationskoffiehuis werd gebouwd bij het station Markelo aan de spoorlijn tussen Zutphen en Enschede.

Berend Jan Smit was samen met zijn vrouw Mina Diepenbroeck de initiatiefnemer. Smit was een rasondernemer die van origine timmerman alles aanpakte waarmee geld te verdienen viel. Het stationskoffiehuis werd bezocht door passanten waaronder zakenlui die er fietsen konden huren, koffie, chocolade en koeken konden kopen en na het verkrijgen van Verlof A- ook een biertje worden besteld. De caferuimte grensde aan de woonkamer (waar zelfs een borreltje kon worden geschonken) en naastgelegen slaapkamer, waar lange tijd de enige telefoon in de wijde omtrek was te vinden waar passagiers en de hele buurt dan ook gebruik van maakte. Smit legde ook een natuurijsbaan aan die voor extra klandizie in de wintermaanden moest zorgen. In de volksmond werd het cafe "Smit op den bult" of ook wel "Toornsmit" genoemd omdat het van veraf goed zichtbaar boven op een soort es was gelegen.

Eind 30-er jaren besloot Smit zijn geluk in Markelo te beproeven en begon er een nieuw cafe op de plaats waar nu het Wapen van Markelo is gevestigd. Het uitbaten van het Stationskoffiehuis ging over in handen van zijn zuster Mina die trouwde met Jan Vennebekken senior en sindsdien spreekt iedere trouwe bezoeker tot op de dag van vandaag over cafe "Vennebekken".

De oorlogsjaren braken aan en Jan Vennebekken Sr. met zijn broer Jan Hendrik Vennebekken en zijn maat Jan Hendrik ten Hove waren zeer actief in het verzet. Talloze joden maar ook fietsen, geweren, levensmiddelen werden onder de ogen van de Duitse bezetters verborgen gehouden en verder getransporteerd. In 1944 viel er een verdwaalde bom dwars door de vloer van het zaaltje waardoor de hieronder verborgen geheime voorraad fietsen en wapens open en bloot kwam te liggen. Door al dan niet gelukkig toeval brak er brand uit en verwoeste het oude Stationskoffiehuis met alles erop en eraan. (Het enige dat nu nog rest is het stenen trapje dat de spoorreizigers af moesten om het cafe binnen te gaan.

Jan en Mina Vennebekken-Smit gingen niet bij de pakken neerzitten maar zetten direct hun cafe bedrijf voort in een aantal snel opgetrokken houten noodbarakken op de plaats van de huidige speeltuin. Met wederopbouw gelden werd door de firma Haafkes uit Goor een volledig nieuw cafe gebouwd met aanliggende woonruimte en een zaalruimte dat in 1947 werd geopend. De gevelsteen met het jaartal en de klauwende Nederlandse leeuw van het wederopbouw fonds is tot op heden boven de ingang te vinden!

Tot op de dag van vandaag is de indeling volledig intact gebleven; alleen het plafond in het cafe gedeelte is verlaagd. Jan Vennebekken sr. vergrootte in 1960 de achter het huis gelegen natuurijsbaan tot 1,8 ha. waar de schaatsvereniging "De Zilvermeeuw" tot op de dag van vandaag haar activiteiten ontplooit. Maar ook het cafe met de bijbehorende zaal werd steeds meer een sociaal knooppunt voor de hele buurt maar ook talloze passanten en vaste klanten uit de verre omgeving. De paardenhandelaren deden er zaken, de boeren kwamen wekelijks de lopende zaken doornemen, danslustige stelletjes kwamen van heinde en verre naar danszaal "Vennebekken" waar menig paartje elkaar voor het eerst ontmoette. De eigen biljartvereniging speelt er sinds 33 jaar wedstrijden en de kaartclub is al 30 jaar vaste klant. De solexclub "De Spiffires" en de vogelshows zijn al jaren kind aan huis.

Jan Vennebekken sr. en zijn vrouw droegen eenmaal op leeftijd gekomen de zaken over aan hun

zoon Jan Vennebekken jr. die samen met zijn echtgenote Dina Vennebekken-ten Elshof zowel het cafe als de naastgelegen boerderij met melkvee en later vleesvee runden. De gezondheid van Jan jr. liet echter te wensen over en het werd steeds moeilijker om het vele werk verzet te krijgen. Al spoedig moesten hun beide zoons Andre en Eddy Vennebekken volop bijspringen.

Het lukte steeds beter toen Andre versterking kreeg van zijn echtgenote Willy en haar dochter Marjolijn. Het cafe de zaal en het terras kregen een grondige opknappleurt. Er kwam een fraaie speeltuin en een kinderboerderij.

Het service pakket werd gestaag verder verbeterd en uitgebreid. Steeds meer klanten wisten de weg te vinden naar het zaaltje voor feesten en partijen met een steeds meer professionele bediening en complete catering pakket. Er werd een steeds drukker programma van speciale evenementen georganiseerd van piratenfeesten, harmonicadagen tot en met muzikale avonden met bekende artiesten.

Op dit moment is "Vennebekken" veel meer dan een van de oudste authentieke ontmoetingsplaatsen voor een breed en uiteenlopend publiek. De rijke geschiedenis gecombineerd met de eigentijdse bedrijfsvoering en voorzieningen (die binnenkort nog verder zullen worden verbeterd) maken het tot een niet te missen plek voor een tussenstop, feest of bezoek in Markelo. Juist die combinatie van ouderwetse gastvrijheid en gezelligheid met een professioneel georganiseerde catering service afgestemd op ieders persoonlijke behoefte maken "Vennebekken" tot een uniek horeca voorziening in de Hof van Twente en omgeving.

Bewoners:

Waarschijnlijk is aanvankelijk het huis bewoond geweest door personeel van de aannemer en/of van de spoorwegen.

In 1884 vestigde er zich de smid **Berend Jan Wormgoor** (1837) afkomstig van de Welmer (2.2.330) en getrouwd met **Geertje Frieleman**.

Nog geen 8 jaar later waren ze al weer verdwenen en ging hier de wever **Gerrit Jan Staverman** uit Borculo wonen. Ook deze vertrok na enkele jaren en werd in 1897 opgevolgd door de spoorwegman **Gerrit Jan Bolink** (1863) uit Lochem en getrouwd met **Johanna Gerritdina Rouwhof**.

In 1914 kwam dus de timmerman **Berend Jan Smit** (1886-1961) hier wonen. Hij trouwde toen met **Willemina Diepenbroek** (1895-1972) en begon een café, het Stationskoffiehuus. Ook startte hij hier z'n loonwerkbedrijf dat in 1933/1934 werd ingezet bij het graven van het kanaal.

Omstreeks 1922 kwam de **Diepenbroek**-familie (schoonvader, zwager en schoonzuster van Smit) afkomstig van de boerderij de Meyer (2.1.060), bij hen inwonen.

In 1939 werd Smit opgevolgd door zijn zwager **Arend Jan Vennebekken** (1888-1985) op 16-05-1919 getrouwd met **Hendrina Smit** (1894-1984).

De familie Vennebekken kan niet bepaald honkvast genoemd worden. Oorspronkelijk woonden ze op het boerderijtje Vennebekken aan de Goorseweg (2.4.132). Na het overlijden van z'n eerste vrouw in 1916 hertrouwde Arend Jan op 16-05-1919 met de weduwe Hendrina Beltman-Smit en vertrok in 1922 met vrouw en de kinderen Vennebekken en Beltman naar het boerderijtje Veltkamp aan de Lochemseweg. In 1928 vertrok hij daar om te gaan wonen in het, ca 1995 afgebroken, huisje gelegen tussen café Vennebekken en de kanaalbrug.

Al na 3 jaar vertrokken ze daar om terug te keren op het ouderlijk huis aan de Goorseweg. Tot 1939 toen ze zich uiteindelijk vestigden op het Stationskoffiehuus.

De zoon van **Arend Jan** en **Hendrina**, **Bernard** (roepnaam **Jan**) **Vennebekken** (1921-1975) werd de opvolger en trouwde op 25-02-1956 met **Dina ten Elshof**. Hij overleed in 1975 waarna café en boerderij werden voortgezet door z'n weduwe, zoon **André** en zoon **Eddy** die met z'n gezin woont in een aan de boerderij aangebouwd nieuw woongedeelte.

Fotonrs op beeldbank

AIII.S-02660 en 02661